

HIND 5 SENTI

Õpilasleht

MUUGIL NELJAPÄEVITI

Tänast lehte 12 lehekülge

Toimetus ja talitus:

TARTUS, Promenadi 2. Õ/k. „Kooli-
vara“, telef. 8-29.

Tallinna abitalitus:

V. Roosikrantsi 3. K. k-ü. „Töökool“.

Posti jooksev arve nr. 2188.

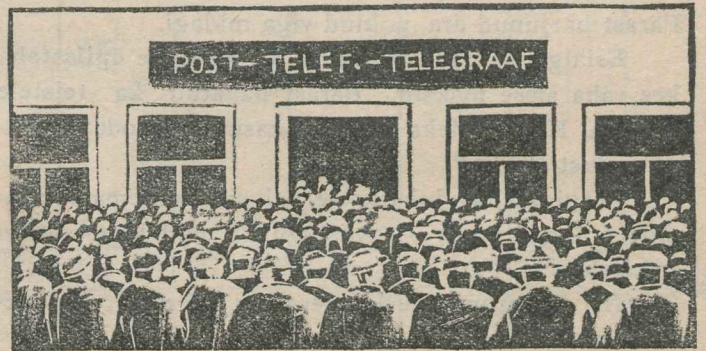
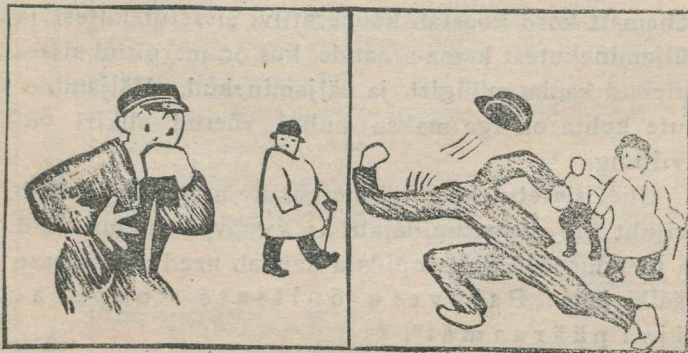
Tellimiste ja kuulutuste tariifid vii-
masel leheküljel.

NR. 7

5. DETSEMBER 1934

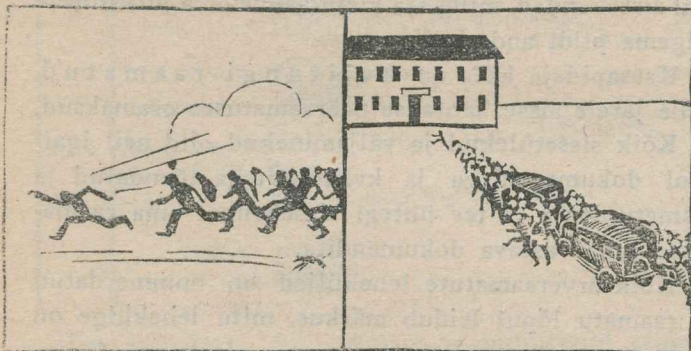
III AASTAK.

Õppur Sanglepa maraton

Kohutav mõte lõi talle pähe ja ta pani hiigla valuga
jooksma, kiiremini, ikka kiiremini, sest ta pidi jõudma enne

tellimise, et mitte ilma jääda aastatellijaille 15. det. jagata-
vaist väärtuslikest preemiast.

postkontori sulgemist postile ära anda „Õpilaslehe“ aasta-

15. detsembril, pärast preemiade jagamist...

8. detsembriks ilmub *Eelteade.*

„Skautlikul teel.“

Käsiraamat poistele, noorte juhtijale
ja noorte sõpradele. Koostanud skm.
H. Michelson, Eesti skaut. maleva juht.
240 lk. Üle 200 pildi.

SAADAVAL RAAMATU-
KAUPLUSTEST.

Võitlus õhus.

See juhtus Venemaal.

Liinilennuk oli teel Kiievist Harko-
vi. Korraga sündis midagi ennenägemat-
ut. Üks reisijaist sattus äkki mingil
teadmatul põhjusel märatsemishoogu,
tormas lenduri kallale ning hakkas teda
kägistama. Tekkis päris korralik võit-
lus 2000 meetri kõrgusel. Lendur oleks
hullumeelsest juba peaaegu jagu saa-
nud, sääl haaras too taskust revolvri
ning kõmmutas lenduri ja kolm reisijat
maha. Peremeheta jäänud „õhuhobu“
kaotas tasakaalu ning hakkas langema,

süttides veel põlemagi. Vaid raadiotele-
grafist suutis põlevast lennukist lan-
gevarjuga välja hüpata ning elu päästa,
kuna veel ellujäänud seitse reisijat
mõnekümne sekundi järgi hukkusid.

Jälgige „Õpilaslehe“

talituse vaateakent!

Tartus, Promenadi 2

Koolid, koolikooperatiivid ja õpilased!

Raamatuköitmis-,
karbi- ja trükitöid

laske teha 1921. a. asutatud

O.-ü. „Wõime“

raamatuköitmis-, karbi- ja trükitööstuses
Tallinnas, Estonia pst. 17 (Gorbatschevi majas)
Kõnetraat 455-58.

Suuremate tellimiste puhul koolidele hinnaalandus.

Kiire ja asjatundlik
tellimiste täitmine

Odavad hinnad

Löödud siis järgmisel päeval kauplus lahti. Ärijuhtidel vaestel olnud esimesil päevil küll väga kibe elu. Ei osatud nii kiiresti välja otsida kaupa kapist ja hinda hinnakirjast. Polnud ka osavust tarviliselt kiiresti raha vastu võtta ja tagasi anda. Väsinud ja punaste nägudega olnud Toivo ja Hella sel esimesel kaupluse avamise päeval. Päris hale olnud vaadata. Pärast harjunud ära, polnud viga midagi.

Esialgu müüdnud ainult V, VI kl. neile õpilastele, kes raha sisse maksid. Pärast hakatud ka teistele müüma. Kes ei oleks tahtnud kasutada soodsat ostuvõimalust koolis!

Peagi saabus juhatusele palveid nooremate klasside õpilaste poolt — võetagu ka neid kooperatiivi liikmeks.

Nii laienenud see kooperatiivi asi neil ruttu tervele koolile.

Praegu on neil peagu kõik õpilased kooperatiivi liikmed.

Nüüd on neil välja töötatud väga täpne asjaajamiskord. Põhikirja punktidest peetakse kinni hoolega ja neid täidetakse nagu seaduse paragrahve kunagi.

Katsusime, niipalju kui suutsime, tutvuneda ka nende asjaajamise ja ärraamatutega. Mõnest aruandest ja raamatu leheküljest kirjutasime isegi ära kirjad.

Tarvilike kaupade tellimise otsustas kooperatiivi juhatus ärijuhi ettepanekul, kusjuures juhatus oma otsused märgib erilisse vihikusse päälkirjaga „Paluvere õpilaskooperatiivi koosolekute protokollid“. Protokollid on järjekorras nummerdatud ja iga koosolekust osavõtja juhatuse liige kirjutab alla protokollile. Samas protokolliraamatus on pääle juhatuse koosoleku protokollide veel üld- ja revisjonikomisjoni koosolekute protokollid. Protokolliraamatud on kirjatoimetaja hoole all.

Kui tellitud kaup kohale jõuab, võtab selle juhatuse volitusel vastu laekahoidja või esimees, kontrollib, kannab sisse raamatusse „Paluvere õpilaste kooperatiivi kaubaraamat“, milleks olid joonestatud ruudulisse vihikusse järgmised lahtrid.

Järjek. nr.	Kuu-päev	Kauba nimetus	Ostet. hulk	OSTU		Hinnat. müüg.	
				üksuse hind	Kogu väärt.	üksuse hind	Kogu väärt.

Ärijuht, kaupa vastu võttes, kirjutab sellesse raamatusse vastuvõetava kauba kohta, et tema on selle kauba vastu võtnud müügi-hinnaga kr. ... väärtuses ja annab selle tõenduseks oma allkirja.

Kaupa müües märgib ärijuht üles eraldi iga ostu õpilastelt, kes on kooperatiivi liikmed, et neile kehvadel, õppetöö lõpul, jagada ostukasu ülejäägist, mil rohkem saab see liige, kes on toimetanud suuremad ostud kooperatiivi kaudu.

Liikmete ostude märkimiseks oli võetud väike vihuke, kus igal leheküljel oli liikme nimi ja number ning ostmise puhul näitab ostja ette oma liikmekaardi ja vastavalt liikmekaardi numbrile märgib ka ärijuht ostusumma oma vihikus sama numbri alla.

Ärijuht peab väikest kassaraamatut, kuhu ta iga-päev järjekindlalt üles märgib kõik tulud ja kulud, mis ta teinud kooperatiivi asjaajamises. Iga nädala ta vähemalt kord koostab kooperatiivi sissetulekute ja väljaminekute kassa-aruande, kus on märgitud sissetulekud kauba müügist, ja väljaminekud. Väljaminekute kohta on iga maksu puhul võetud allkiri või kviitung.

Ühes sissetulekute-väljaminekute aruandega annab ärijuht üle raamatupidajale ka vastavad dokumendid ja tõendused. Raamatupidaja kannab need raamatusse päälkirjaga „Paluvere õpilaste kooperatiivi pääraamat“.

Siin olid neil väga keerukad kanded ja nende õieti tegemises oli õpetaja alati oma kaasabi pakkunud

Sel suurel lehel, mida näete tahvlil, on k. a. märtsi kuu sissekanded, mille ära kirjutasime oma jutustusele selgema pildi andmiseks.

Kassapidaja käes on kviitungi raamatud, mille järele sisse kantakse pääraamatusse osamaksud.

Kõik sissetulekud ja väljaminekud olid neil igal-pool dokumentidega ja kviitungitega tõendatud ja raamatupidaja ei tee ühtegi sissekannet oma raamatusse ilma vastava dokumendita.

Kõik arveraamatute leheküljed on nummerdatud ja raamatu lõpul leidub märkus, mitu lehekülge on

Ilmusid müügile eesti omatööstuse

A/s. „ODOR“ KOOLIVÄRVID.

Värve on kahte liiki: ümmargusi ja kandilisi.

Põhjalikkude katsetuste järele on saadud värvid, mis iseloomult on erksad. Neid värve kasutades saame värvi kattepinna laiku-deta, ühetasase ja selge. Värvide sulavus on häa.

Karbid on järgmised:

1. Pappkarpides — 12 värvi, mis eriti kohased algkoolidele.
2. Varsti ilmuvad värvid plekkkarpides — 12 värvi, mille kvaliteet samuti parim.

Värvid on soovitatud katsetuste järele Riigi Kunsttööstuskoolilt, milliste katsetuste tagajärjed siinkohal avaldame.

Riigi Kunsttööstuskool.

Ära kiri.

L. p.

A/s. „Odo r'ile“.

Katsetused Teie vesivärviga on annud kõigiti rahuldavaid tulemusi. Meie eksperimendid olid päämiselt graafiliste tööde alal, mis eriti nõuavad värvide väärtuslikkust ja vastupidavust. Värvide sulavus, samuti ka vastupidavus on hääd, ühtlasi ka segunemine teiste värvidega, mis nõutav sellelaadiliste tööde juures. Selletõttu peame Teie värvi igati tarvitamisväärseks ja soovitavaks.

Lugupidamisega

(allkirjad: J. Valter, F. Toming, A. Birkenfeldt).

Järjekorra nr.	Kuu ja päev	Sissekanade nimetus	Üldine läbikäik	Kassa arve		Võlglaad, võlausal.		Kulude tulude arve		Kapitalide arve		Kauba arve (ostuhind)		Kauba kontrolli arve (müügi hind)	
				Deebet (Sisset)	Kreedit (Väljaminek)	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit
1	1	Laenatud koolijuhatajalt tegevuskapitaliks	20 —	20 —		20 —									
2	3	Osamakse saadud 15 õpilaselt à 50 senti	7 50	7 50						7 50					
3	3	Ostetud kirjutustarbed arve nr. 769 järgi	17 30		17 30							17 30			
4	3	Ostetud kaup arve nr. 769 kantakse üle müügihindadega kauba kontr. a-le	18 70									18 70	18 70		
5	4	Toodud kirjutustarbed „Töökoollit“ arve 4567 järgi võlgu	9 70			9 70						9 70			
6	4	Kaup, arve nr. 4567 kantakse müügihindadega kauba-kontr. arvele	10 30									10 30	10 30		
7	4	Kauba kohaletoomise eest maksetud J. Müürile	— 25		— 25							— 25			
8	6	Kauba müügist saadud aruande nr. 1 järgi	6 40	6 40											6 40
9	6	Kooperatiivile tellitud Revisjoniliidust ühistegevuskukiri „Ühisjoud“	1 20		1 20		1 20								
10	6	Kooper. asjaajamiseks tarvitatud kaupa juh. prot. nr. 3 järgi	— 17				— 17								— 17
11	10	Kauba müügist saadud aruande nr. 2 järgi	13 70	13 70											13 70
12	10	Opil. J. Tammelt võetud müügiks vanu raamatuid	2 —									2 —			
13	10	Raamatud kantakse müügihindadega kauba-kontrolli arvele	2 40			2 —						2 40	2 40		
14	10	Tasutud kauba võlg „Töökoollit“ arve nr. 4567 järgi	9 70		9 70										
15	10	Tellitud kooperatiivile noorte ajakiri „Maanoored“	1 20		1 20		1 20								
16	11	Opil. J. Tammele makstud müüdü raamatute eest	2 —		2 —	2 —									
17	12	Osamakse saadud 20 õpil. à 50 senti	10 —	10 —						10 —					
18	14	Toodud J. Juuriku kauplusest kirjutustarbed võlgu, arve 476	31 —			30 —						30 —			
19	14	Ostetud kaup, arve 476, kantakse üle kauba-kontrolli arvele	35 —									35 —	35 —		
20	19	Kauba müügist saadud aruande nr. 3 järgi	15 20	15 20											15 20
21	27	Kauba müügist saadud aruande nr. 4 järgi	13 70	13 70											13 70
22	27	Tasutud koolijuhatajale võlga	20 —		20 —	20 —									
23	27	Makstud J. Juuriku võla osaliseks katteks arve 476 järgi	10 —		10 —	10 —									
24	27	Hinnaalandust tehtud rikkiläinud kauba päält ligilisatud nimekirja järgi	— 35									— 35			— 35
25	28	Ostetud osamakude ja kviitungite raamat	— 85		— 85				— 85						
26	29	Ostetud asjaajamiseks kirjapress	— 30		— 30				— 30						
27	30	Kooli kantseleisse hoiule antud	15 —		15 —	15 —									
28	30	Hinnakõrgendus kaubale ligilisatud nimekirja järgi	— 80									— 80	— 80		
29	30	Ärijuhile töötasu oktoobrikuu eest	1 —		1 —				1 —						
30	31	Koolipoole ülejäägist kooperatiivile toetuseks	7 —	7 —					7 —						
31	31	Aegkirjade tellimiste eest oktoobrikuus saadud 0,0 0,0	— 80	— 80					— 80						
Kokku oktoobrikuus			282 52	94 30	78 80	56 70	61 70	4 72	7 80	—	17 50	59 60	67 20	67 20	49 52
Kokku oktoobrikuuni			108 50	27 50	27 —	30 —	30 —	5 —	3 50	—	—	21 —	25 —	25 —	23 —
Kokku 31. oktoobril			391 02	121 80	105 80	86 70	91 70	9 72	11 30	—	17 50	80 60	92 20	92 20	72 52
Täiendavad kanded 31. oktoobril															
32	31	Inventuuri järgi kaupa müügihindnaga	19 68									19 68			19 68
33	31	Kasu kaupade müügist	8 92						8 92			8 92			
34	31	Arvestada ärijuhile 10% läbimüügist	— 73				— 73	— 73							
35	31	Arvestada raamatupidajale 10% läbimüügist	— 73				— 73	— 73							
Kokku			421 08	121 80	105 80	86 70	93 16	11 48	20 22	—	17 50	109 20	92 20	92 20	92 20
Äriseis 31. märtsil 1934.															
Aktiva : Kassa			16 —		16 —										
Võlgnikud			15 —			15 —									
Kaupa inventuuri järgi oma hinnaga			17 —									17 —			
Kokku aktiva			48 —												
Passiva : Võlausaldajad			21 46			21 46									
Osakapital			17 50						17 50						
Ülejääk			9 04					9 04							
Kokku passiva			48 —	121 80	121 80	108 16	108 16	20 22	20 22	17 50	17 50	109 20	109 20	92 20	92 20
Äriseis 1. aprillil 1934.															
Aktiva : Kassa			16 —		16 —										
Võlgnikud			15 —			15 —									
Kaupa inventuuri järgi oma hinnaga			17 —									17 —			
Kokku aktiva			48 —												
Passiva : Võlausaldajad			21 46			21 46									
Osakapital			17 50						17 50						
Ülejääk			9 04					9 04							
Kokku passiva			48 —	121 80	121 80	108 16	108 16	20 22	20 22	17 50	17 50	109 20	109 20	92 20	92 20

selles raamatus. See märkus on kinnitatud esimehe ja sekretäri allkirjaga.

Dokumendid ja tõendused on päraamatu sissekanete järele nummerdatud ja numbri järjekorras korralikult kaante vahele õmmeldud, et midagi kaduma ei läheks.

Iga kuu lõpul koostas juhatus ülevaate koopera-

Paluvere õpilaste kooperatiivi äriseis 1. apr. 1934.

<p>Aktiva</p> <p>1) Raha kassas . . . Kr. 16.—</p> <p>2) Võlgnikud : i kooli kantseleisse hoiule antud . . . „ 15.—</p> <p>3) Kirjutustarbed laos omahinnaga . . . „ 17.—</p> <p>Kokku Kr. 48.—</p>	<p>Passiva</p> <p>1) Võlausaldajad : Kr. J. Juuriku raamatukauplusele võlgu Kr. 20.—</p> <p>Ärijuhile töötasu —.73</p> <p>Raamatupidajale töötasu —.73 21.46</p> <p>2) Osamaksu 35 õpilaselt à 50 s. . . . . 17.50</p> <p>3) Ülejääk . . . . . 9.04</p> <p>Kokku Kr. 48.—</p>
---	---

tiivi tegevusest, mis asetatakse koolitahvile kõigile liikmetele tutvumiseks.

Aruandes on ära märgitud kõik tähtsamad tegevusalad ja kooperatiivi majanduslik seisukord.

Sama märtsi kuu äriseis ja tulude-kulude aruanne olid, näiteks, välja kirjutatud järgmiselt:

Paluvere õpilaste kooperatiivi märtsi kuu tulude- kulude arve väljavõte.

<p>Kulud</p> <p>1) Tasu ärijuhile . . . Kr. 1.73</p> <p>2) Tasu raamatupidajale . . . „ —.73</p> <p>3) Ajakirjad kooperatiivile . . . „ 2.40</p> <p>4) Kantselei, asjaajamise tarbed . . . „ 6.32</p> <p>5) Ülejääk . . . . . 9.04</p> <p>Kokku Kr. 20.22</p>	<p>Tulud</p> <p>1) Ülejääk kaubamüügist . . . . . Kr. 8.92</p> <p>2) Toetus üliõpilasühingult . . . . . „ 7.—</p> <p>3) Ajakirja tellimistelt % % . . . . . „ —.80</p> <p>4) Puhastulu rahva-koosolekust . . . . . „ 3.50</p> <p>Kokku Kr. 20.22</p>
---	--

Koolikooperatiivid!

Hakake „Õpilasteleht“ üksiknumbrite levitajaiks
Soodsad tingimused

Kui ärkasin 15. detsembri hommikul, seisis rong Rakvere jaama ees. Komandos algas elu. Mehed ajasid end üles. Lustlik jutt ja naljaheit jätkus. Esimeseks — vaadati kuulipildujaid.

Ja osutuski — neis vesi oli külmanud, õli pole aga Tallinnast kaasa võetud. Seda teha oli unustatud.

„Kust saab õli?“ küsivad ja arutavad ohvitserid. „Tuleb minna Pitka juure...“, kes rongiga oli ühes sõitnud.

Kuid keegi ei taha Pitka juure minna, on ju piinlik — sõidame liinile, aga hädavajalisema oleme unustanud...

Kuid siis pööratakse minu kui komandos ühe väiksema poole, et ma käiksin ära, et vahest Pitka poisikesele ei hakka ette heitma.

Hüppan vagunist välja. Siban tahapoole, kus Pitka pidi leiduma. Ta seisabki teise rongi veduri kõrval. Seletan, miks mind saadetud.

„Ah niimoodi sõidetakse Tallinnast välja! Liinile — kuulipildujad ei tööta, pole õli!“ käratab Pitka. Lõön silmad maha kogu komando eest süüdlasena.

Väheke aega hiljem õli oli juba kohal.

Nüüd anti hommikusööki. Käsutati supirongi juure supi järele. Meil polnud aga mingeid nõusid, millega suppi tuua. Olime sõitnud liinile, nagu lootes, et ka siin söök serveeritakse taldrikute ja kahvlitega...

Plekk-padrunikastid tehti tühjaks ja nendes tasiti komandosse suppi. Vanemaid sõdureid ja ohvitserid, kes seljakotist, kes saapasäärest, tõmbas välja puulusika ja hommikueine algas.

Jäin kõike seda tummalt päält vaatama — ka puudus mul lusikas. Sääraseid lusikata sõdureid leidis meie seas veel teisi.

Padrunikastide plekk-kaantest keersime siis endile väikseid torukesi — ja need täitsid sel hommikul päris hästi lusika aset. Oli ka neid, kes sõid suppi kaasavõetud plekktassidest, nagu kulpidega ulatades üldisse „vaagnasse“.

Rasvane kartulisupp maitses hästi — meie esimene sõjaliini-toit. Kuid tegi mu haigeks!

Niipea kui hommikusöök lõppes, sõitsime rongiga Kunda päale. Kuna oli teada, kus asus meie väeosi ümberkaudseis külades ja kus punaseid — siis meie kahur nagu tuju loomiseks, kuigi see meil hää oli, hakkas pommitama. Ikka krauh ja krauh! Ise liikusime samal ajal aeglaselt edasi.

On selge ja karge hommik. Ringi valendab lumi. Sää! hakkab paremalt kostma püsside ja kuulipildujate tule ragin. Sää! siis jalamehed löövad lahingut!

Täis kärsitult uudishimu läheneme lahingutulele. Sää! jookseb meile vastu juba käskjalga ja ärrituses jutustab:

„Meie omad on kolmest küljest sisse piiratud!“

Meie parempoolsed kuulipildujad, saanud täpsed teated vaenlase asukohast, varsti avavadki kaugelgi tule punaste küljele.

Meie ei näe ühtki vaenlast. Tulistame vaid antud märkide pihta. „Lök-lök-lök... tät-tät-tät“, võistlevad maksimumid ja koldid. Vagun kõmab ja üksteise juttu on võimatu kuulda.

Vaenlane taandub varsti. Meie jalaväemehi, pääsnud punaste rööngast, tuleb soomusrongi vaatama. Kaasas on neil ka üks punasõdur-vang. See oli viimseni lasknud kiviat tagant meie edasitungiva aheliku päale, kuni teised olid põgenenud. Sää! ta siis oli vangi võetudki.

Ta oli kasvult tüse, nooruslikult lõkendavate põskedega. Seljas kandis ta musta palitut, mis võõtatud laia rihmaga. Jalas väikesed nõorsaapad olid aga lagunened, säält välkus paljast jalga, kui ta astus.

See oli esimene vang, keda nägin.

Üks soomusrongi ohvitserid meie tagant komandost, nähes punakaartlast, jooksis sellele vastu ja tõstis käe, et lüüa näkku... Ta oli punaste käest ihualasti tulesurmast pääsnud põgenema: kaaslastega oli teda suletud sauna ja viimane siis põlema pandud...

Ringi lähedalolijad ei lasknud teda aga punakaartlast lüüa, kuid algasid pärimisi:

„Mida sa tulid siia otsima?“

„Olen mobiliseeritud...“, kogeleb punakaartlane. Ta taskust aga leitakse kommunistliku partei liikmekaart ja et ta on pärit Jamburgist.

„Valetad! Siin on su paberid... Sa tulid Jamburgist meid nuhtlema... Mida sa siit tahad?“

Punakaartlase värisevad, hirmunud huuled vaid liiguvad, ta ei mõista midagi enam vastata.

Sõitsime edasi. Raudtee äärt mööda tuleb vastu vanem meesterahvas. Rong peatub selle kohal. Kpt. Parts kutsus ta oma kohale, meie vaguni ette.

„Kust sa tulid?“

Mees seletab pikalt, kust tuleb.

„Sa oled punane? Ega sa muidu punast kaelasalli kannal. Tead, me laseme su maha...“

Vanamees kahvatas ja tarretas hetkeks kohale. Siis tõmbas kaelast salli ja peitis kiiresti oma käekorvi ning algasid palved ja seletused: ta olevat päälegi siitsamas lähedusest kiriku kellamees.

Mida toob homme päev?

VALGE KIVISÜSI

Selle aastakäigu esimeses numbris kõnelesime, et maakeral on üle 23 miljardi automaatinimese, nii et iga elava inimese kohta tuleb 12 robotit. Seega asendatakse elav töäjõud automaat-tööliste omaga.

Kuid me ei tohi arvata, nagu teeksid nad seda sootuks ilma tasuta. Masin nõuab ka töötasu. Et masin töötaks, seks tuleb kulutada teatud hulk energiat, põletada nii-ja-nii mitu tonni kütet. Iga aasta põletatakse maakeral üks miljard 600 miljonit tonni kütet. Maailma küttagavarad vähenevad kiiresti. Nafta tagavarad Ameerikas on varsti läbi, sütagavarasid Inglismaal jätkub veel ainult pooleks sajandiks. Ülemaailmsel energeetika konverentsil Londonis 1924. a. tehti kindlaks, et maailma kütte-tagavaru jätkub vaid kahesajaks aastaks. Tulevase sajandi lõpul on kogu maakera haaratud sütenäljast. Ja siis

KUULUTAVAD MASINAD VÄLJA ÜLD-STREIGI.

Tohutusuured vabrikud, mis valmistavad inimesele kõik vajalise — prantsaiast ookeanilennukini, — jäävad seisma. Linnatänavaid kustuvad elektrilambid.

„Sa siis ei taha, et sind maha lastakse,“ nagu muuseas jätkab kõnet kpt. Parts.

„Ei, jumaluke, ei taha!“

„No kui ei taha, ei taha. Ega me siis sind maha lase,“ vastab Parts. Kogu komando tihub naerda. Vanamees tänades ruttab kiiresti edasi Rakvere poole.

Sõitsime edasi. Päev on veernud õhtu ette. Rongi poole uuesti ruttavad paar rügemendi-meest ja paluvad avada kord taanduva, kord ründava vaenlase pääle kahuritule Kunda alla.

Kahuriõhvitser Uku (õige nimega Pallon) laseb neist ühe ronida telefoniposti otsa ja õpetab tulejuhtimise signaale, kuna see täpselt pidi teadma, kus parajasti asuvad punased.

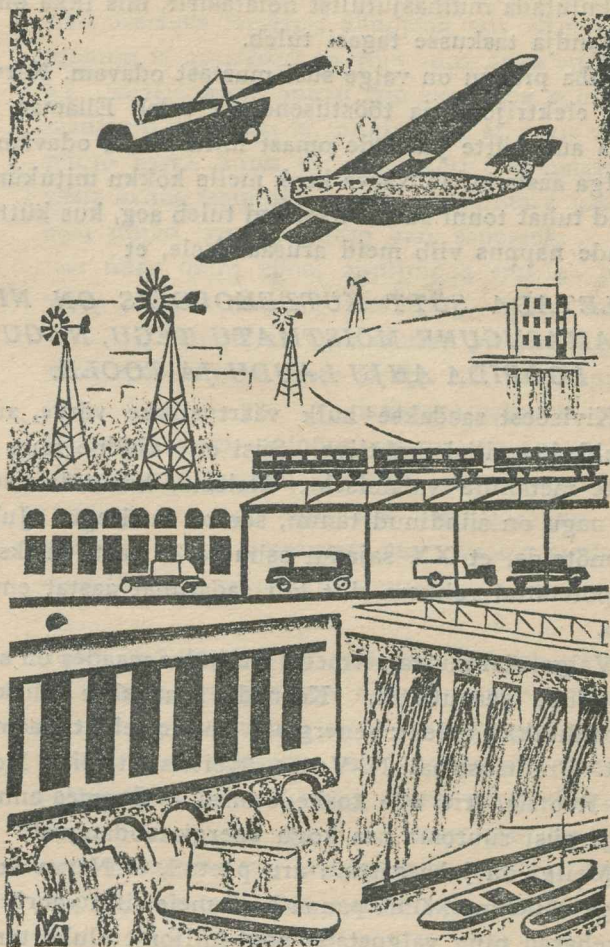
Pommitamine algab. Sõdur kõrgel telefoniposti otsas tõstab kord paremat, siis pahemat kätt, ja šrapnellid lajatakse laskuvas õhtuvidevikus meteoroidena Kunda alla.

„Laske madalamale!“ õpetab äkki sõdur.

Kuid säärane õpetus vihastab Ukut.

„Seda tean mina, kui kõrgel šrapnell peab lõhkema! Te sääil vaid signaliseerige kas edasi, tagasi, paremale või vasakule!“

Ja šrapnelli plahvatuste tuli vilkus ees videvikus aina heledamalt ja heledamalt. (Järgneb.)

See kõik võib elustada, liikuma panna masinate võllid ja rattad.

Rongid seisatuvad, aurikud roostetavad sadamais, õhus ei kuulu enam propellerite tuttavat surinat. Pikad sabad asuvad varustusladude ees. Saades pärast pikka ootamist oma napi osa, lähevad inimesed oma pimedaisse ja kütmata elamuisse. Tüüfus ja teised koledad haigused niidavad rahvast nagu loogu.

ILMA AUTOMAATTÖOLISTETA ON INIMKOND MÄÄRATUD NÄLJALE JA HUKATUSELE.

Nõnda sünnib, kui masinad tõrguvad töötamast.

Kuid masinad ei tohi lakata töötamast. Tuleb leida teised energiaallikad, pääle söe ja nafta. Kust neid leida?

Kõikjalt. Meie ümber on ammenamatud energia tagavarad; meretõus; välk, mis lõhub taevaalust; vihmavaling, mis kohinal langeb maa pääle; kosk, mis kõrgusest alla tormab; päikesekiir. See kõik võib elustada, liikuma panna masinate võllid ja rattad.

Mõnesugusel määral kasutab inimkond neid vägevaid energia hulki juba praegu. Musta kivisöe asemele astub esimeses joones valge kivisüsi — jõgede ja koskede jõud. Seda „sütt“ on maakeral väga palju. Kuid kõige tähtsam on see, et valge süsi on ammendamatu. Jõed voolavad merre ja siiski ei kuiva ära. Valget kivisütt ei saagi lõpuni raisata, nagu ei saa

ära kulutada muinasjutulist nõiatiaalrit, mis ikka oma väljaandja taskusse tagasi tuleb.

Juba praegu on valge süsi mustast odavam. Narva kose elektrijõud ja tööstusenergia tuleb Ellamaa ja Ulila aurukütte jaamadest omast mitu korda odavam.

Iga aasta hoiab Narva kosk meile kokku mitukümmend tuhat tonni sütt. Ükskord tuleb aeg, kus küttevarede nappus viib meid arusaamisele, et

PÕLETADA SÜTT KÜTTEKOLDEIS ON NII-SAMASUGUNE MÕISTMATU TEGU, NAGU LOOPIDA AHJU LAUDU JA TOOLE.

Kivisöest saadakse hulk väärtuslikke värve, arstimeid, keemilisi reaktiive. Süsi on vajaline raua ja teiste metallide valamiseks. Raisata, hävitada seda nii, nagu on sündinud tänini, see on kuritegu. Jube on mõtelda, et XX sajandi esimese 20 aasta jooksul on põletatud rohkem sütt kui sadatuhat aastat enne seda.

Valge süsi musta asemele! Paljudes maades on see siht juba saavutatud. Kaanadas saadakse üheksa kümnendikku elektri-energiast hüdro-elektrijaamadest. Prantsusmaal, N.-Venes, Šveitsis, Itaalias, Norras, Rootsis, eriti aga koskede maal — Soomes annab valge süsi suurema osa kogu energiatoodangust.

Meilgi on juba aastaid aru peetud, et Narva kose jõuga võiksime käima panna kõik meie riigi vabrikud ja tehased ning valgustada pool miljonit elukorterit. Tänini aga on kõrgepinge liinide püstitamise kulu hoidnud sellest hiigleettevõttest tagasi nii riigi- kui erakapitali. Kuid kaua meie jõumajandus sellega ei lepi, et 40 puuda kulda voolab kasutamata energiana iga aasta Narva koskest alla. Kogu riigi elektrofiteerimine viiakse varem või hiljem läbi.

Samuti ootavad meie siseveed, eeskätt Kasari ja Pärnu jõgi oma voolujõu kasutamist ümbruskonna elektrofiteerimiseks¹.

Maailma valge söe tagavarad on määratusuured. Inimesed kasutavad neist ära ainult väikese murdosa. Kas võib kogu maailma tööstus läbi saada ainult valge söega, kui ei ole enam naftat, sütt ega turvast? Arvestused kõnelevad, et valge süsi võib asendada kaks miljardit tonni kütet aastas. Inimkond aga tarvitab juba praegu enam kui poolteist miljardit. Ja iga aastakümne järgi tõuseb aastane tarvitus kahekordseks.

VALGET SÜTT EI JÄTKU!

Kuid meid see veel ei kohuta. Energiat on meie ümber enam kui küllalt. Langev vihm võiks anda tööd 700 korda rohkem kui kõik jõed ja kosked kokku. Tuul annaks 3000 korda rohkem energiat kui süsi, mida põletame.

Tuule jõudu kasutavad inimesed juba väga ammu.

¹ Neile, kes tehnikast, eriti aga hüdroelektrijaama sisseadmisest on huvitatud, lugegu G. Põldmanni raamatut „Väike elektrimees“. Raamat jutustab, kuidas tubli ja hakkaja Läänemaa poiss ehitas oma kodujõe väikese elektrijaama. Palju on tarvis meil noort jõudu ja algatust, et viia läbi see, mis vanadele näib käivat üle jõu.

Kuid sest ajast, kui leiutati aurumasin, pidi tuul andma esikoha aurujõule. Tuuleveski ja purjekas näisid oma aja olevat ära elanud.

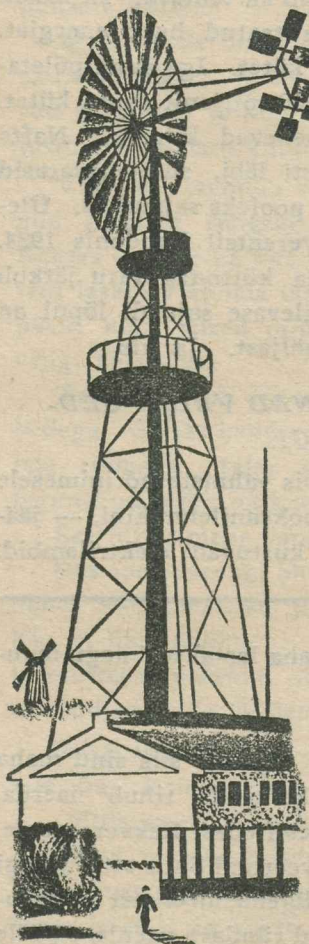
Möödus veidi üle saja aasta, küttehind tõusis, ja nüüd tuli vana sõber — tuul — jälle meele.

Ilmusid igasugused tuuleturbiinid, tuule-elektrijaamad.

Kuid tuuleturbiinil on kaks suurt puudust: kui on tuult, töötab turbiin väga ebatasaselt, ja kui tuult ei ole, siis ei tööta üldsegi. Esimese pilgu järgi on need puudused kõrvaldamatud, sest ei saa ju panna tuult puhuma alati ühesuguse jõuga. Kuid tehnikal pole midagi võimatut. Teadusmeestel on korda läinud ehitada turbiin, mis töötab kindla tiirude arvuga. Tuule tõukeid, äkilisi tuulepisteid ei pane see turbiin tähelegi.

Tuulevaikusega on juba raskem võidelda. Kuid sellegi pahe vastu leidub rohtu: tuleb siis energiat tagavaraks koguda, kui tuult on, ja see tagavara ära tarvitada, kui tuult ei ole. Võib näiteks ehitada maapinnast kõrgemale veebasseini ja pumbata sinna tuule abil vett. Tuulevaikuse ajal aga võib siis veeturbiini käima lasta.

Veel parem aga — lülitada terve maa tuuleturbiinid ühiseks elektrivõrguks. Eri kohtadel puhub tuul eri ajal. Kui ei tööta, ütleme, Valga- ja Petserimaa jaamad, siis on Ida- ja Põhja-Eestis tuult enam kui kulub. Ja siis võib veel samasse võrku lülitada ka auru- ja veejõujaamad. Selle tulemuseks on elektrijaamade vägev liit.

TUULE-ELEKTRIJAAAM.

75 sendiga 12 raamatut EESTI KLASSILISI MUINASJUTTE

saab iga „Õpilaslehe“ tellija, kes ühes lehega tellib endale raamatajakirja „LASTE JUTUTUBA“.

„LASTE JUTUTOAS“ ilmuvad sellest poolaastast eesti muinasjutu vanameistrite Kreutzwaldi ja Kõrvi seni uues trükis ilmunud muinasjutud Roosilehe ja Viiraldi illustatsioonidega.

roof. Kuid sääl sündis äkki välgukitrussega kohutav katastroof. Jahkumata põhmelusele ja tülikale rõivaste pakile, rissini läks kõik hästi, vaatomata veel pääst täiesti. Oii juba hilja, kui lahkusin. Medinetist Sannu küll asetan selle hobuse selga.

raadin, kuid murdsin ise kõvasti pääd, et kuidas ma suure pambu. Keegi poisike kandis selle mulle mudi suurema päakoti ja looriga, iseendale. Sain päris ühe Abd el Ratile, teise Marekile ja kolmanda, veidi äkilise mõtte, läksin ja ostsin kaks keskmist haraami, võlkaare all ja ostvat endale haraami. See tõi mulle keses helendavale väljakule, kui nägin beduini seisvat. Tahtsin juba väljuda pimedast põiktänavast päisigarette ja muud tühja-tähja.

kuust ostsin kaks vaipa, tüki purjeriit, väikese padja, praetud kurke ja hääd valget saia. Siis läksin turule, kreeka söögiainja ja soin sääl riisi tomatid, astusin Seepärast, enne kui läksin tegema sisseoste, astusin Mul oli euroopa eksporditooteist pääs hirmus udu. . .

trahvi suurusest. Iubas mulle ühe päeva pärast saata teate Abd el Rati kohaselt. Mu topsisober aga oli nii hääs tujus, et reetiliselt õppinud jõomist kõigi tudengimääruste Piigu ajaga olin juba niihästi praktiliselt kui teo- ühes minuga pudel õlut, eks? tasuks neilt metsalistelt. Aga nüüd palun teid juua juse pärast. Kuid uskuge mind, te ei saa tänu vastu- "Noh, olgu, teen seda teie, aga mitte selle vana luru-

PLANEEDID. Päikese perekonda kuuluvad järgmised suured planeedid.

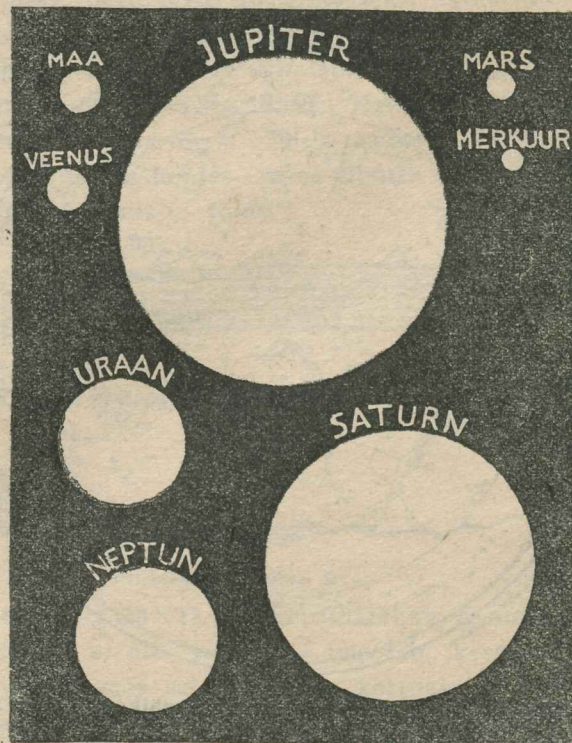
	Kaugus päikesest milj. km	Aasta pikkus päevades	Mass Maamass=1	Ekvaator km
Merkuur	58	88	0.06	4 700
Veenus	108	225	0.82	12 300
Maa	149	365	1	12 757
Mars	228	687	0.11	6 900
Jupiter	778	4 333	318.36	142 000
Saturn	1.428	10 759	95.22	120 000
Uraan	2.873	30 688	14.58	50 700
Neptun	4.501	60 181	17.26	54 400

Palja silmaga on neist planeetidest nähtavad: Merkuur, Veenus, Mars, Jupiter ja Saturn.

Väikesi planeete tuntakse praegu tuhande ümber.

PLANEETIDE KAASLASED. Meie päikese perekonnas on planeetide kaaslasi (kuid) üldsummas 27. Maa l on üks kuu, Marsil 2, Deimos ja Febos, mis Hall avastas a. 1877. Jupiteri 9 kuust avastas neli (Jo, Euroopa, Ganymedes, Callisto) Galilei a. 1610 oma esimese algelise pikk-silmaga, viienda (Ypsilon) Barnard a. 1892, kuuenda (Zeta) ja seitsmenda Perrine aa. 1904 ja 1905 ning üheksanda Nicholson a. 1914. Uraanil on neli kuud, millest kaks esimest avastas a. 1787 Herschel ja andis neile nimeks Titania ja Oberon; a. 1798 ta märkas, et need kuud liiguvad tagurpidi, teised kaks avastas Lassell a. 1851, nende nimed on Ariel ja Umbriel. Neptuni ainukese kuu avastas Lassell a. 1847. Saturni 10 kuust avastas Huyghens a. 1655 kuuenda (Titaan) ja uuris a. 1656 ka Saturni rõngast, esimese kuu (Mimas) ja teise (Enceladus) avastas Herschel a. 1789, kolmanda (Tethys) ja neljanda (Dione) Cassini a. 1684, samuti viienda (Rhea) a. 1672 ja üheksanda (Japetus) a. 1671, seitsmenda (Themis) ja kümnenda (Phoebe) avastas Pickering aa. 1898 ja 1904 ning kaheksanda (Hyperion) Bond a. 1848.

hakkas siis naerma ja ulatas mulle käe. "Ta trummeldas sõrmedega laua vasksel plaadil, vet ühe teie alama suhtes." "saksiasi — ärge siis keelduge täitmast saksilase pal- ütlesite mulle meie kõne alul, et armastate ja hindate lest seda enda kohuseks olla nende eestkostjaks. Te siiani väga hääd ja sõbralikud, ja ma pean tänunee-rangelt karistada. Beduiniid on minu vastu olnud olla seekord armuise ja seda inimest mitte liiga enesest. . . . Ausades teie õigisus, palun teid Sel puhul võrdus beduiniide looga tuleb nagu ise- "Täitsta õige. Tudengite kombed seda ei luba. Ma oleksin pidanud saatma talle väljakutse." "Muidugi mitte! Ma ei oleks võinud seda teha. politseisse ta pääle kaebama?" ratsiooni tudeng on teid solvanud, — kas te lähkseite Kujutlege nüüd endale järgmist juhust: teise korpo-duellil — kahevõitlusel, kas pole tõsi? . . . Hüva. . . . Iusite korporatsiooni, mis kohustas teid võitlema "Otsustades teie juttude järgi, olles tudeng, kuu-midagi?" need on häänid, nagu ma teile juba ütlesin, ja muud jannu ei alistu miksikususele seaduslikule korrale — kättemaksmisest. Nende metsikud kombed ja vere-ei vangistaks mõrtsukat ega vabastaks teda seega "Noh, aga mina tean. Ta valetas, et mu sõdurid andmeid. Bei naeratas. ma siiani ei taipu, miks Abd el Rat on annud vale- lesin talle, et ma tuln nimelt tema pärast, kuid et

Planeedid ja nende suhteline suurus.

Maa — meie oma planeet. Veenus — ehatäht. Mars — punane pl. Merkuur — päikesele lähim. Jupiter — suurim. Saturn — rõngaga pl. Uraan — Herscheli pl. Neptun — kaugeim pl.

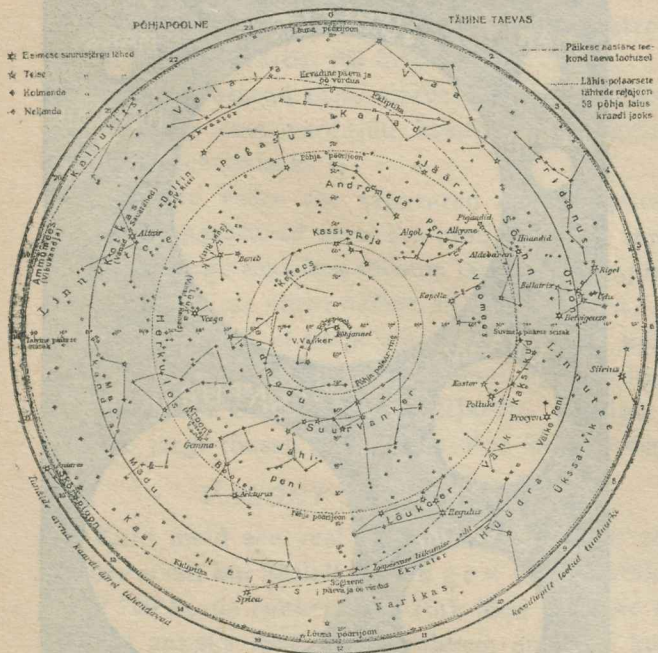
MAA. Suurus: 1.083 miljardit km³. Lähimõõt ekvaatori kohal: 12.756 km. Nabade vahe: 12.714 km. Pindala: 510.000.000 km. Raskus: 76 korda kuust raskem. Maa

4 salamander — saksa üliõpilaste eriline õllejoomise komme, 5 „rebane“ — noor korporant, 6 hasis — eriline liik kanepit, mida idamail suitsetatakse, et purju jääda.

Mulle näis olevat mõistlik juhtida keskustelu veel kord Müncheni õllele, kuid „kõrve hüüanid“ olid ta nõnda välja vihastanud, et ma enam juba ei raatsinud katkestada ta juttu mu võõraslahkkeitst pere-mehist. Ta süüdistas neid hasisõis⁶ suitsetamises, relvade varjamises, maksude tasumata jätmises, var-guses... Lõpuks ta jõudis ka Abd el Ratinni. Ma üt-guses... „Ah teie elate Velad Ali juures! Vaat kus saa-ratsioonest. hakanud kõnelema Münchenist ja tudengite korpo-ridin hoidma „ohjad peos“, muidu ta oleks jällegi rima oma külastamise eesmärgile lähemale. Kuid ma pooltki neist sõnust. Ma hakkasin vähemaval tüü-mini, kuna ma tervel oma eluajal polnud kuulnud öelda, et ta kõneleb saksa keelt minust palju pare-guste tudengikeele sõnadega. Ma võisin talle ainult saada armidest, külvates oma kõne üle mitmesu-õllekeldreist ja „rebasteest“⁵, kahevõitlusist ja neil mees oli jõudnud mulle jutustada juba salamandrist⁴, vie minuti pärast kohviga tagasi. Sel ajal ta pere-

muuret kui nood nelikümmeend või viiskümmeend kõrve alamat, kuid need kõik kokku ei tee mulle niipalju tanaid!“ hüüatas ta ja läks vihaga üle arabia keelele. „Ah teie elate Velad Ali juures! Vaat kus saa-ratsioonest.

hakanud kõnelema Münchenist ja tudengite korpo-ridin hoidma „ohjad peos“, muidu ta oleks jällegi rima oma külastamise eesmärgile lähemale. Kuid ma pooltki neist sõnust. Ma hakkasin vähemaval tüü-mini, kuna ma tervel oma eluajal polnud kuulnud öelda, et ta kõneleb saksa keelt minust palju pare-guste tudengikeele sõnadega. Ma võisin talle ainult saada armidest, külvates oma kõne üle mitmesu-õllekeldreist ja „rebasteest“⁵, kahevõitlusist ja neil mees oli jõudnud mulle jutustada juba salamandrist⁴, vie minuti pärast kohviga tagasi. Sel ajal ta pere-

teeb ringi oma telje ümber 24 tunniga, päikese ümber $365\frac{1}{4}$ päevaga. Maa teekonna pikkus on 935 milj. km. Maa keskmine kiirus oma teekonnal on 29.8 km sekundis, ringlemis-kiirus ekvaatori kohal 465 ja Tallinna kohal 231 meetrit sekundis.

KUU on 384.400 km kaugusel maast. Ta suurus on 50-nes osa maa suuruselt ja pindala 0.0758 maa pinnast. Kuu raadius on 1738 km. Maa ja oma telje ümber teeb kuu ringi 27 päeva, 7 t. ja 43 minutiga, tihedus (mass) 3.5 kordne vee tihedus. Tõus ja mõõn, kuu ja päikese tõmbetungist tingitud merepinna reeglipärane tõus ja langemine, mis meie ööpa

hirmasast kirpude nuhtlusest. Kõigel sel episoodil oli aga siiski üks hää külg. Mui oli nüüd ettekäane lüüa üles isemata telk kahe-kümne sammuga kaugusel laagrist ja nõnda pääseda niivõrd ilustatud.

ris hilja ööni mu juttu sellest, miks mu kingid olid oli vetikaist, teine aga väieni porine. Terve laager nae-vaimustus stormi, vaatamata sellele, et ühel neist krae-Abd el Rati telgis haraamid kutsusid esile vägevaga inglasiile ühtki sõna, ratsutasin edasi.

poole sadulat, hüppasin hobuse selga ja lausumata saaks kuivada, kaks teist kinnitasin rippuuma mõlemale mõtisklusi ja sajatusi ajasin haraami selga, et see saanud samuti määrgatavalt kannatada. Päälle pikki halliks kahetsuva patuse rõivaks ja kingituste ilu oli Minu uhke valge haraam oli muutunud sopsaselt sisseoste välja õngitseda.

radile!“ ja sukeldusin siis veel kord vette, et oma ja vastasin siis, mitte just väga viisakalt: „Käige ku-Sülgasin, puristasin ja raputasin end kaunis kana mudane pää ilma uuesti nähtavale.

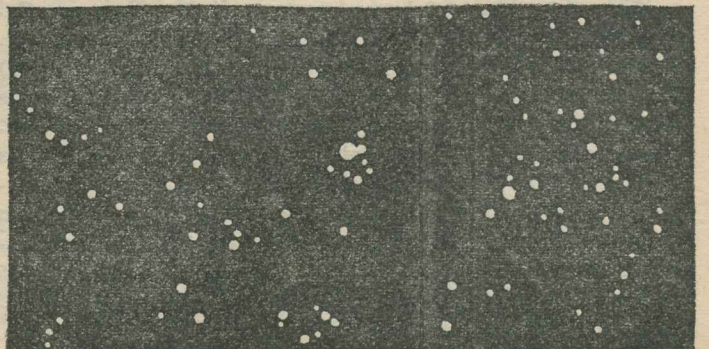
hetsen väga!“ — oli esimene, mis ma kuulsin, kui mu — (Ega te end ometi ei viigastanud? Tõesti, ma ka-„Did you hurt yourself? I'm very sorry indeed! partatsatasid kanal! sogasessse vette.

ratsanik ühes hobusega tegid õhus ilusa kaare ja siooni, tegi meeleheitliku hüppe kõrvale. Pakid ja heledad tuled, ja vaene täkk, kes ei tunnud tsivilisat-Mu teele kargas äkki mõirgav auto. Välgatasid

Oma soojusega sulataks päike iga aasta maakera ümbert 45 m paksuse jääkorra ja enda ümbert 20 m paksuse jääkorra ühe minutiga. Oma väljakiiratud soojuse kaotuse teeb päike kokkutõmbumisega tasa. — Kui ilmuvad päikese-plekid (lohud, mida täidavad allavalguvad külmemad gaasid), tekiavad maakeral magneetilised tormid ja lõkendavad virmalised.

Maakeralt päikesele on 150 miljonit km. Valgusekiirel kulub aega päikeselt siiajõudmiseks 8 min. 18 sek. Tõmbetung on päikese pinnal 28 korda suurem kui maa pääl. Keskmise kasvuga mees kaaluks päikesel umbes 2000 kg. Et teha üks ring oma telje ümber, seks vajab päike 25—27 meie ööpäeva. Päikese pinna temperatuur on umbes 6000 kraadi ja keskm. tihedus veega võrreldes 1,4.

Päike kogu oma perega liigub avaruses 20 km kiirusega sekundis Heeraklese tähekoogu poole.

Maa ja kuu Marsilt vaadatuna (pildil keskel) 14.—15. sept. ööl 1928. a. Paremal Skorpioni tähestik. Maa on tähendatud ajal Marsi ehatäht. Meie pilt põhjeneb kuul-sate astronoomide arvatlusile.

Aruandele olid alla kirjutanud juhatuseliikmed, ärijuht, hooldaja ja revisjonikomisjoni liikmed.

Eelmise aasta aruannet lehitsedes selgus, et aasta lõpul oli ülejääk jaotatud põhimõtte järele: tagavara-kapitaliks 20%, ostukasu oli antud 2% ostetud kauba päält. Ülejäänud summad olid kasutatud spordiabinõude hankimiseks.

Kooperatiivi asjaajamiseks kõik vajalik kirjavahe-tus oli koondatud kirjatoimetaja poolt ka eriliste kaante vahele ning sinna kinni õmmeldud, et midagi kaduma ei läheks ja kiiresti võiks säält tarbekorral vajalikku leida.

Lehitsesime säält mitmeid eelmisi aruandeid, kust selgus, et kooperatiiv oli alati töötanud tuludega ja sääljures siiski müünud odavamalt oma tarbeaineid kui ümbruskonna kauplused.

Niipalju jõudsime üles tähendada sellest, mis nägime Paluveres ja mis meile säält seletati.

Meile meeldis see asi säält küll.

See on kõigepäält majandusliselt õpilastele tulus. Ja teiseks see askeldamine oma kauplusega ja koos-olekutega ja ärraamatutega näib olevat ka üks hiigla vahva asi.

Juba nüüd ennustatakse,

et kuhu küll langevad 15. detsembril „Õpilasteleht“ kolm esimest võitu — „Homocord“ grammofon, Zeiss-Ikon „Erni“ fotoaparaat ja soome suusad — kas linna või maale. Maatellijad on muidugi kindlas usus, et päävõidud tulevad neile, sest arvuliselt on nad ju linnatellijaist kaugelt üle. Õppur Sanglepa kohta aga arvatakse, et kui talle selle sangarliku maratoni tasuks küll esimene võit ei lange, siis peaks ta ikkagi võitma vähemalt soome pikamaasuusad, millistega võib uhkesti ujuda vastu tuult ja tuisku.

Mis aga ilma igasuguse ennustamiseta kaljukindel, on see, et iga aastatellija võib osutada nende saja õnneliku hulgas kellele saatusest on määratud suurem või väiksem jõuluüllatus.

Sport

T. K. S. Ü.

Pühapäeval, 2. dets. oli T. K. S. Ü. järjekorraliste käsipalli meistrivõistluste sarjas korraldatud kaks võistlust. C klassi kinnised meistrivõistlused hommiku poole E. S. S. „Kalevi“ võimlas ning A ja B klassi võistlused õhtul kell 6 Kaitseliidu võimlas.

C klassis, millisesse kuuluvad mängijad 3 keskkooli klassist ja alla, peeti ära neli võistlusemängu. Esimesena kohtasid Saksa reaalgümnn. ja Tehnikum. Võitis esimene, tagajärg 19:15. Võitja meeskonna parim mees oli äär Franz. Tehnikumil — Anton.

Järgmise mängu Reaalgümnn. ja Kaubanduskooli vahel võitis ülekaalukalt Reaalgümnn. 26:16. Võitja paremateks meesteks osutusid kaitse R ä ä m e t ja P u j u. Viimane mäng toimus Vestholmi- ja Kommertsgümnn. vahel. Mängu võitis esimene 22:11 ja nende paremaks meheks väljal oli kaitse M i i d o. Gustav Adolphi gümnn. sai loobumise võidu Vene gümnn.

Õhtul jätkusid lahtised võistlused Kaitseliidu võimlas, kus esimesena kohtasid tütarlaste B klassi võrkpallis tütarl. kommerts-gümnn. ja II tütarl. gümnn. Keskpärase mängu võitis ülekaalukalt parem, komm. gümnn. naiskond 2:0, geimid 15:3 ja 15:6. Võitja naiskond esines koosseisus: Semelson,

Jaanfheldt, Lauri, Saum, Reedel, Preismann. Parimaks paariks oli Semmelson-Jaanfeldt, kes sageli näitasid väga häid surumisi. Mäng oli ühtlasi ka pluss-ringi finaali ja k.-g. tuli seega pluss-ringi võitjaks.

Järgmine mäng, meeste A. klassi võrkpallis Vestholmi gümnn. ja Reaalgümnn. vahel, oli ühtlasi ka õhtu palavamaks ja põnevamaks mänguks, mille napilt võitis Reaalgümnn. 2:0, geimid 15:13 ja 15:12. Mäng algas Vestholmi gümnn. juhtimisega, kuid pidi lõpuks siiski kaotama, kuna tundus, et Reaalgümnn. meesk. närvid osutuvad tugevamaks. Võitja meeskonna koosseis oli Kasak, Lemberg, Kalberg, Toft, Aavik, Jürgens. Paremad paarid olid reaalg. Kasak, Lemberg, Kalberg, Toft. Eriti hästi surus Kasak. Vestholmi paremateks olid Junman, Pals. Kuna Vestholmi parem mängija Andrukson ei saanud kaasa mängida, võivad „vesto“ poisid oma kaotust sellega vabandada, kuna tagajärg muidu ka teissuguseks oleks kujunenud. Vestholm paistis silma oma hää platsimängu poolest.

Järgmine mäng korvpalli B klassis toimus Toomkooli ja Reaalg. vahel, mille võitis Toomkool ülekaalukalt 18:10. Võitja meeskond mängis koosseisus Kirschbaum (viskas 8 punkti), Schmidt (8 punkti), Dolf (2 p.), Rosenberg, Hoffman, Nögges. Reaalg. parim mees Avloy saavutas 5 punkti.

Viimane mäng B klassi korvpallis toimus Saksa Reaalg. ja Hansak. vahel. Keskpärase mängu võitis Reaalg. 13:9.

Kuna T. K. S. Ü. võistlused toimuvad kaheminutilise süsteemis, siis mõlemad viimased kaotajad meeskonnad langesid võistlustest välja.

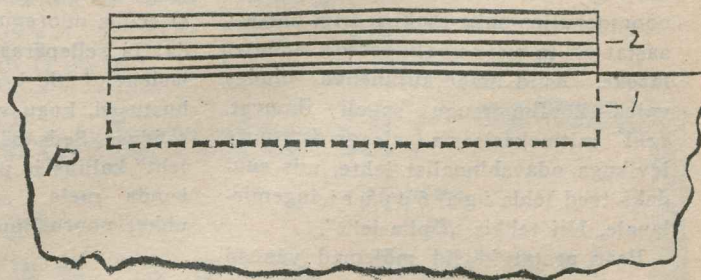
T. K. S. Ü. vehklemise kursused algasid teisipäeval, 27. nov. võimlemisõpetaja Müüri juhatusel. Osavõtjaid oli 13.

MARGIKORJAJA

III NURK III

Kuidas valmistada phila-raamatut?

Väga praktilised igale margikorjajale dublettide hoidmiseks ja kaasaskandmiseks on n. n. phila-raamatud. Neid võib odavasti ise valmistada. Joon. 3 kujutab niisugust lihtsat raamatukest. Katsu teha. Sinu vaev tasub end mitmevõrra. Phila-raamatut omades ja selle vahel marke hoides sa ei vigasta ega kaota neid kunagi. Nii siis — tööle.

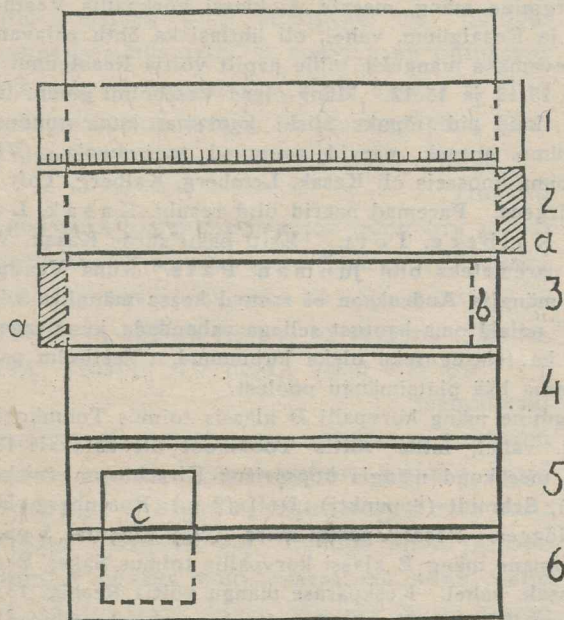

Philaraamat joon. 1.

Kaanteks võta 18×13 sm suurune tükk kartongpaberit. Papp ei ole soovitatav, murdub kergesti. Valtsлуу või lauanoa seljaga hõõru kartongi keskjoonele kaks ligiseisvat soont — märgitud joon. 3 AB-ga. Talita ettevaatlikult. Ära surumisel sisse lõika. Soonte järele murra kartong kokku ja kaaned on valmis.

Edasi. Lõika raamatu ümbriku paberist 2 lehte mõõdus 8,5×12,6 sm — aga täpselt ja pargamiinpabe-

rist 12 riba, igäüks 10 sm pikad ja 1,7 sm laiad. Enne ribade lõikamist määrata pargamiini venivuse suund, niisutades ta servi ja neid venitades. Laineliseks

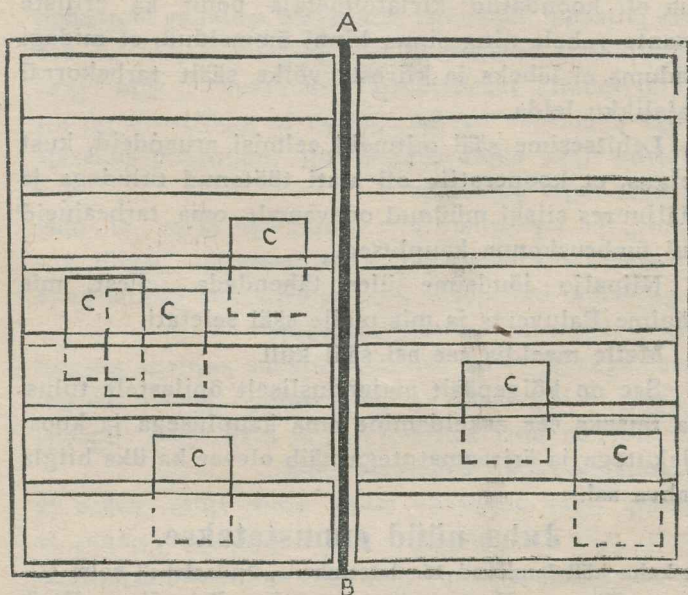

Joon. 2.

muutuva serva suunas venib paber. Ribad lõika nii, et nad oma pikkuses ei veni. Vastaselt lõigatud ribad, hiljem marke alla pannes, venivad ja ei hoi neid hästi vahel.

Nüüd järgneb pargamiinribade kleepimine kahele lehele, igale 6 riba. Selleks aseta 6 riba üksteise pääle nii, et alumine jääks 0,2 sm päälmisest välja. Joon. 1 kujutab ribade asendit: 1 ja 2-ga on märgitud ribad, kuna p kujutab päälmisele ribale asetatud sirservalist paberit, mis asetatakse selleks, et mitte viimast riba üleni kleepainega määrada. Nii aseta-

tud ribade servad võia kas kantseleiliimi või kummiaraabikuga, mispääle ribad aseta lehele joon. 2, 6, 5, 4 jne. vastavalt. Ribal 1 on märgitud täppjoonega kleepainega serv. Üle lehe ääre ulatuvad servad võia tagaküljest kliistriga joon. 2, 2-a ja 3-a ning pööra lehe seljale — 3-b. On see tehtud, võia kogu lehe tagaselg kliistriga ja aseta ta ühele kaane sisemisele poolele ning ajalehe paberit vahele pannes pane ta pressi alla

Philaraamat joon. 3.

kuivama. Ülal kirjeldatud toimingut korda teise lehega, asetades ta kaane teisele sisemisele küljele — jälle pressi alla.

Hiljem kaant pressi alt võttes oled juba philaraamatu omanik, kuhu vahele pistad margid lahtiselt ribade alla, nagu seda näed joon. 3, kus c-ga on märgitud margid.

Margi-Juss.

„Vikerkaar“ ühineb „Õpilaslehega“.

Alguses oli VIKERKAAR — Eesti elurõõmsa ja teotahtelise noorsoo uljas-uhke ajakiri. Ligi kümme aastat oli ta meie koolinoorsoo lemmikleheks. Kuid ümberkujunenud oludes vajab koolinoorsugu sageli ilmutavat, veel mitmekesisema sisuga ja suure levikuga odavahinnalist lehte, mis suudaks teed leida iga õppuri lugemislauale. Nii tekkis „Õpilasleht“.

Paar aastat käisid mõlemad vennad

veel käsikäes ja toimisid ühelmeel, kuid tänava tundis „Vikerkaar“, et ta ei suuda noorema vennaga sammu pidada. Ja sellepärast annab ta nüüd „Õpilaslehele“ üle kõik oma õigused ja kohustused, kogu vaimlise ja ainelise päranduse. Seda pärandust tahab „Õpilasleht“ kalliks ja pühaks pidada ja kõrgel kanda meie sajatuhandelise maleva uhket nooruslippu.

Kuidas korraldati meil möödunud aastal jõulupuu.

Jõulupühade lähenedes tekkis koolis imeline elevus. Mõtted pühadele, jõulupuule, koolipeole ja järgnevale puhkusele, — need mõtted sumbutasid klassitöö indu ja ... koguni töötahet.

Õpetaja oli püsti hädas. Ta katsus igati meid ergutada: kogu semestril võib-olla polnud nii huvitav, aga, mis aitas see. Päev-päevalt kasvas meis erutus, oode ja igatsus.

Ja ... viimaks ometi.

Ühel päeval läksid vanema klassi

õpilased, kes olid tegevad kooperatiivis, ühes klassijuhatajaga tegema sisseostusid.

Jõulupuu ehted olid meil juba olemas endisest ajast. Vaja oli vaid maiustusi. Kuid — kuhu minna? Maiustusi valmistavad nii paljud tehased-vabrikud. Et aga varemgi kooperatiivi osteti hädaselt parimaid A/S. Brandmanni šokolaadi- ja kompvekitsehase saadusi, siis käis otsustamine „ahvikiirusega“.

Nagu asjaosalised hiljem rääkisid,

olnud „onu“ Brandmann väga lahke. Mustuhat liiki kompvekke ja muid maiustusi, kõik ülimaltsvad, oli asetatud „komisjonile“ valikuks. Ka hinnaga oli „onu“ olnud vastutulelik. „Kaubad“ tehti kiirelt.

Lõunastanud, läksin ka mina kooli jõulupuud ehtima. Küll oli sääljures sabinat ja madinat. Õpetaja vaevu suutis meid kutsuda korrale. Viimaks jõudsimme tööga lõpule. Siis läksime kõik koju. Vaja oli ju rõivastuda pidulikult.

Õhtul, koos vanematega, olime kõik kohal. „Puudujaid“ polnud ühtegi. Laulsime, vaatasime näidendit, tantsisime ja ... siis ... siis anti igale üks kotike „onu“ Brandmanni maiustusi. Küll need maitseid aga hästi. Unustamatu mälestus jäi neist jõuludest.

Tallinna algkoolide esindajad olid koos.

Pühapäeval, 2. det. s. a. kell 12 päeval peeti Tallinnas, linna tütarl. gümn. ruumes, kõigi Tallinna linna algkoolide õpilaskonna esindajate koosolekut, mis oli kokku kutsutud „Õpilaslehe“ toimetuse poolt. Koosolekul selgitati õpilaskonna esindajaile „Õpilas-

lehe" sihte ja õpilaste kaasatöötamise võimalusi. Koosolekut juhatas meie lehe Tallinna esindaja õp. G. Matzen. Tartust oli kohale sõitnud toimetuse ja talituse esindajana üliõpilane A. Sagim. Koosolekul olid esindatud pea kõik Tallinna algkoolid, kuna keskkoolidele ja gümn. toimus samasisuline koosolek eelmisel pühapäeval poegl. gümn. ruumes.

Huvitav on märkida, et kummaski nimetatud koolide esindajate koosolekust ei võtnud osa ükski vähemusrahvuste kooli esindaja.

Mõlemil koosolekuil vahetati palju huvitavaid mõtteid ja koosolekud kandsid väga sõbralikku ja südamlikku ilmet. Lubati peatselt jälle kokku tulla.

V. a. „ÕPILASLEHE“ TOIMETUS.

Täna südamest Teid selle raamatu eest, mis ma ristsõna mõistatuse lahendamisel võitsin. Ootan huviga igat järgnevat „Õpilaslehte“, sest „Õpilasleht“ on tõesti huvitav.

Suurima lugupidamisega
V. Allast.

Keda mälestame

9. DETS.: Inglise kirjaniku John Milton'i 324. sünnip.

13. DETS.: Juudi soost saksa luuletaja Heinrich Heine 137. sünnipäev.

Teater ja kino.

Laupäeval, 8. detsembril 1934. a. algusega kell 1/4 p. l. Ellen Liiger'i tuluõhtuks

„ROBINSON EI TOHI SURRA“.

Kes meist ei ole nooreseas õnnetundega lugenud armast Robinsoni lugu? Kauge saare üksilduse romantika, huvitavad seiklused, mis Robinson sääli läbi elas — kõik see kuulub meie lapsepõlve kaunimate mälestuste raudavara hulka. Esmajoones on see lavatükk määratud noorsoole ja võib täie kindlusega ennustada, et meie noor publik rahule jääb meie teose kui ka ettekandega.

Päälegi on laupäevane etendus määratud meie vanale sõbrale, Ellen Liigerile, tuluõhtuks. „Õpilaslehe“ pere on alati tunnud rõõmu Ellen Liigeri mängust ja nüüdki, tema suurpäeval, läkitame talle parimad õnnesoovid.

Koosseis endine.

Pääsmed kr. 1.— kuni 10 senti.

Toimetusele saadetud:

EESTI NOORUS nr. 10. Kehakultuuri erinr. Nr. 11. Hõimu ja Välis-Eesti nr.

Sisust: Eestlased ja meie (prof. Pesola). Paremate päevade poole (New-Yorgist kiri. Primigenius). Anna Haava 70. a. „E. Noorus“ ilmub Tallinnas 12 nr. aastas, hind kr. 1.80, poolest kr. 1.

KÜLVAJA nr. 7—8. Eesti Karskusliidu informatsioonileht. 9. aastak.

MEIE MAA. XVI aastak.

EESTI KIRJANDUS nr. 11. Sisust: Juhan Kõpp 60-a. Eesti rahvusliku ärkamise algupäevilt. Kirjanduslik ülevaade. Seitse noorsooraamatutest j. m.

Kirjakandja.

K. B. Luuletus „Aeg“ ilmub. „Matus“ — ei. Protestikirjale „Murepilved“ ei saa ruumi lubada. Et nõrgad õpilased spordivõistlustest eemaldataks — see on ka meie seisukoht. V. „Õpilasleht“ nr. 2.

TÖÖLISTEAATER

Laupäeval, 8. novembril s. a.
6. korda

„TAGAHOOVIS“

Andres Särevi 5-pildine dramatisering
O. Lutsu samanimelise jutustuse järele.

Pühapäeval, 9. detsembril.

Ruts Baumann

25-aastase lavategevuse tähistamiseks

„MÄEKÜLAJEPE“

Ludvig Holbergi 5-pildiline komöödia.
Nimiosas: R. Bauman. Lavastus: Fr. Põldroosilt, dekoratsioonid Herbert Tammelt.

— Algus kell 8 õhtul. —

Pääsmed eelmüük igal tööpäeval kella 10—12 e. l. ja 5—7 p. l., etenduseõhtuil kella 5—8 õhtul.

Kino „MODERN“

Tallinn, S Tartu mnt. 4-a.

TEADAANNE:

Järgmine

Järgmine

kultuur- ja lasteetendus

korraldatakse pühapäeval, 16. det.

Algus täpselt kell 12 päeval.

„ESTONIA“ TEAATER

Laupäeval, 8. detsembril 1934. a. algusega
kell 1/4 p. l.

Ellen Liiger'i tuluõhtuks

Robinson ei tohi surra

Friedrich Forsteri noorsoonäidend 8 pildis.

Pääsetähed Kr. 1.— kuni 10 senti

Lgp.

MUDILASED JA TEIE HELLAD EMAD!

Ärge mööduge mu vaateaknast heitmata pilku sümpaatsele ja hääsüdamlisele Jõuluvanale, kes annab minu rikkalikust šokolaadi- ja kompekilaost Teile kõiksugu imeilusaid esemeid odavalt — peaaegu poolmuidu. Palun, astuge mu ärril ja Teile veendute, et kõik õeldu on tõsi.

Lugupidamisega: Ida Mälson.

Tartu, Rüütli 1.

Koolid ja koolikooperatiivid!

Nõudke

Nõudke

A-S
A. BRANDMANNi

Kakao — šokolaadi — kompekki tehase saadusi

Koolid! Lähenevate jõulupühade puhul, koolides korraldatavail jõulupuuõhtuil, tarvitage A-S. BRANDMANNi tehase saadusi. Tehase saadused üle maa müügil igas suuremas koloniaal-maitseainete äris.

Tehas ja peakontor: Tallinn, V. Tartu mnt. 4/6

Osakonnad: Tartu, Ülikooli tän. 36; Rakveres, Turuplats 2

27. VÖTMEMÕISTATUS.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Ruutudes: 1—12 noorsoo-organisatsioon, 13—22 noorte ajaleht, 23—31 ülikooli hüüdnimi ladina keeli, 32—37 kuulus roomlane, 38—45 saar Jaapani vetes, 46—59 Eesti riigimehe eesning perekonnanimi.

Võti:

I 56 23 40 15 60 13 61 33 — 16
11 30 62 17 14 2 54 59 33 56 57 5 62
15 24 53.

II 1 20 64 22 3 48 — 11 31 32 21
54 27 20 12 35 44.

III 5 12 15 18 3 1 — 25 51 4 32
47 48 15.

IV 44 34 42 29 58 — 55 11 52 49
30 1.

V 23 41 63 55 6 18 30 48 — 14
39 49 9.

VI 18 63 16 35 — 9 43 4 31 51
52 34 5.

VII 4 45 38 38 17 20 16 — 11 12
26 25 59 37 1.

VIII 64 23 19 24 17 34 35 — 62
33 7 30 40 10 28 51 4 — 46 33 62 15.

I Tuntud noorsookirjanik — ta teos.

II Kaks kuulsat teadlast.

III Kaks leidurit, kes saavutanud hiigelkuulsuse.

IV Kaks polaarsõitjat.

V Tuntud polaarlade uurija — kuulus lendur.

VI Parim kergejõustiklane Eestis — kuulitõuke maailmarekordi omanik.

VII Kuulus kunstnik — eesti kujud.

VIII Kuulus kirjanik — huvitav raamatajakiri — soome kirjanik.

28. KAS „JAH“ VÕI „EI“?

1. Annamaa on parim kuulitõukaja Eestis. 2. Eesti uueks piiskopiks valiti Juhan Rahamägi. 3. Tapa linn asub Järvamaal. 4. Jutu „Vari“ on kirjutanud kirjanik Jakob Liiv. 5. Jüriöö mäss oli 1434. a. 6. Eduard Vilde tuntuim näidend on „Pisuhänd“. 7. Fonograafi leiutas T. A. Edison. 8. Sule on tänavu heitnud oda 71 m 48 sm. 9. Araabia poolsaar asub Aafrikas. 10. Jaapani päälinn on Šang-hai.

Antud kümme lauset hoolega läbi lugeda ja siis märkida lahenduslehele lause numbriga järgi „ja“ (siis kui lause sisult õige on) või „ei“ (kui lause sisult vale).

29. RISTARVUD.

$$\begin{array}{r} \square \times \square = 5 \\ 8 \square : \square = \square \\ \square + 1 = \square \\ \square - \square = 4 \\ \hline 2 \square \quad 1 \square \quad 1 \square \end{array}$$

Igasse tühja ruutu asetada üks number, ja nii, et ülesanne lahenduks. Iga rea alumine arv peab võrduma nelja temast ülevalpool asuva arvu summaga. Kolm alumist arvu on teineteisest sõltumatud.

30. HIINA SAVIKUJU.

Ameerika multimiljonär, kirglik antiikasjade koguja, sai Euroopast kalli, õrna hiina savikuju. Kuju oli pakitud saepurusse, suurde kasti. Ettevaatlikult avas ta kasti, kuid kartis kätega saepuru kuju ümbert eemaldada, kuna ta seejuures kuju võiks vigastada. Siis tuli talle hiilgav idee! Ta võttis ühe aparaadi, ja mõne minuti pärast oli kuju saepurust täiesti tervena vabastatud.

Mis aparaat see oli?

31. LEID.

Sadulsepapoiss leidis üht vana sohvat parandades polstri alt pakikese. Ta avas selle: sääl oli patakas viiesajalisi. Hetkeks oli ta rõõm piiritu, siis kainestus ta. Miks ainult hetkeks?

ÕIETI LAHENDASID: Opilaslehe I võistluse: H. Bergman, E. Tomingas, H. Kross, A. Niiler, M. Toru, R. Šmironin, R. Grossmidt, H. Kaiv, M. Sork, H. Noormägi, H. Vaask, G. Brenner, H. Oesso, K. Mägi, P. Janson, H. Janson, M. Paris, H. Rütli, V. Tamm, A. Sarv, J. Vanamölder, Rein, Valdur. Kõik Opilasl. nr. 4 ilm. ülesanded: Laanemees, H. Moks, M. Paris, H. Janson, P. Janson ja Kullisilm.

AUHINNAD SAID: R. Šmironin, H. Kaiv, A. Sarv, Laanemees, H. Moks, M. Paris, P. Janson, H. Janson, Kullisilm, V. Allast, O. Jõgi, R. Kello, V. Paal.

MÄRKUSI: Tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 17. dets.

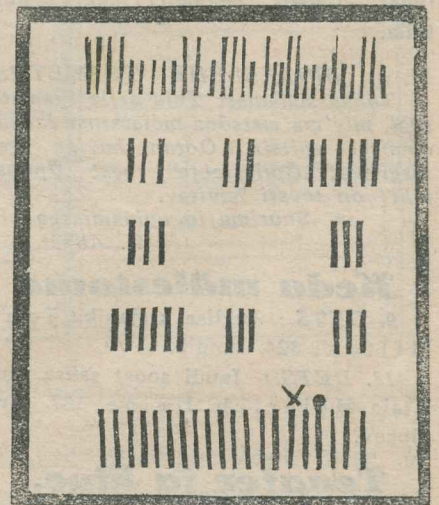
UUSI AUHINDU: Kõikide tänaste ülesannete õieti lahendajate vahel jagatakse 5 raamatut.

ÜLESANNETE LAHENDUSI.

Opilaslehe I võistlus.

Tagaajajate ning aetavate paarid: A—G; D—F; H—E; K—I; L—B; M—C, ja N—J.

15. Kolme ülesande lahendus.

I. Joonisel märgitud lühemad tikud on rändurid, kuna aga pikemad pärismaalased.

II. Mehed olid asetatud ümber nii, nagu joonisel märgitud.

III. Ristiga märgitud mehest algas lugemine.

16. Spiraalmõistatus.

1—3 Jürlau, 2—4 Laurson, 4—5 Neeris, 5—7 Suuk, 6—8 Uukivi, 8—9 Idlane, 9—11 Einman, 10—12 Annamaa, 12—14 Anier, 13—15 Erikson, 15—16 Neuman, 16—18 Nurmi, 17—19 Mikson, 19—20 Neo, 20—22 Osborne, 21—23 Nesterov, 23—24 Villemson, 24—26 NMKÜ, 25—27 Küttis, 27—28 Sule, 28—29 Erna, 29—30 Anon, 30—31 Noony.

17. Nimekaart-mõistatus.

„Õpetaja“ või „põetaja“ oli tolle saladusliku mehe elukutse.

18. Keeruline küsimus.

L
r eee uuuuu

19. Silpmõistatus.

„Välkugu teras ja raiugu raud, mehi ei kohuta surm ega haud.“

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Talitusjuht: A. Sagim. Väljaandja: K. k/ü. „Töökool“. Tellimishind postiga: 1 kuud — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Opilaslehega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., lehe ees — 10 s. mm., tekstis — 12 s. mm., teksti kühaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1934.